

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація психологічної служби

Освітня програма: Соціальна педагогіка

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від "27" серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Організація психологічної служби
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	4 / 7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Семінарські заняття – 26 год. Самостійна робота – 46 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Актуальність психологічного супроводу діяльності різноманітних соціальних інститутів системи освіти зумовлена сучасним розвитком суспільства, новими вимогами до діяльності та особистості працівника, загальноосвітніми тенденціями в галузях психології та педагогіки. Працівники психологічної служби системи освіти повинні забезпечити умови, які б сприяли розвитку кожної особистості, розкриттю її потенціалу, збереженню здоров'я, оптимізації навчальної діяльності.

Мета навчальної дисципліни – розкрити роль та закономірності діяльності психологічної служби системи освіти.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів зі змістом, метою, завданнями, напрямками, методами діяльності психологічної служби в навчально-виховних закладах освіти;
- сформувавати в студентів уміння та навички практичної роботи в різних напрямках діяльності психологічної служби;
- створити умови для професійного оволодіння студентами системою методів та методик ефективної взаємодії з різними віковими групами учнів, батьками учнів, педагогічним колективом та адміністрацією освітнього закладу;
- сформувавати психологічну готовність студентів до різних форм практичної роботи (консультація, діагностика, корекція, тренінг та ін.);
- розглянути основні сфери діяльності практичних психологів; вимоги, які висуваються до соціального педагога /психолога системи освіти, як до особистості та кваліфікованого фахівця;
- розкрити принципи організації психологічної служби, розробки документації психологічної служби та її ведення;
- формування професійно-значущих якостей особистості майбутнього фахівця та творчого відношення до професійної діяльності.

Компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних методів соціальної педагогіки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії, базових понять соціально-педагогічної діяльності.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.
ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
Спеціальні компетентності
СК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами.
СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві.
СК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.
СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
СК-21. Здатність застосовувати технології соціально-педагогічної роботи з різними категоріями суб'єктів соціальної роботи, організувати і координувати волонтерську діяльність.
СК-22. Здатність організувати і здійснювати соціальну-педагогічну роботу в закладах освіти.

Програмні результати навчання

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
РН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
РН 23. Конструювати процес та результат соціально-педагогічної діяльності в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.
РН 24. Здатність до раціонального вибору і реалізації психологічних методик і технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в закладах освіти, позанавчальних закладах та закладах соціального спрямування.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Психологічна служба як інститут надання соціально-педагогічної та психологічної допомоги.	- вміння володіти основними термінами та поняттями в галузі діяльності психологічної служби системи освіти на рівні відтворення, тлумачення й використання у професійній і повсякденній діяльності; - розуміти теоретичні засади соціально-педагогічної та психологічної діяльності, її предмет та методи;	Опрацювання лекційного матеріалу, питання для обговорення
2.	Тема 2. Предмет та завдання психологічної служби системи освіти	знати сутність, мету, завдання соціально-педагогічної діяльності в закладах освіти; уміти визначати характер соціальної проблеми, як визначального чинника в діяльності соціального педагога	питання для обговорення, укладання глосарію
3.	Особистість соціального педагога як суб'єкта психологічної служби.	знати: вимоги, що ставляться до особистості соціального педагога;	опрацювати праці, розміщені в

		<p>основні етичні принципи діяльності соціального педагога;</p> <p>уміти: налагоджувати взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу; підвищувати свій рівень особистісного та професійного розвитку.</p>	<p>електронній хрестоматії з навчальної дисципліни (сайт наукової бібліотеки університету). Підготувати професіограму соціального педагога</p>
4.	<p>Основні види та форми діяльності соціального педагога, психолога в закладах освіти.</p>	<p>знати: форми і методи соціально-педагогічної діяльності і основи їх застосування в роботі з школярами та їх батьками, педагогами, а також з представниками державних установ та громадських організацій;</p> <p>уміти: добирати форми і методи адекватні завданням соціально-педагогічної діяльності в сучасному соціумі; володіти навичками застосування різних форм і методів в процесі розв'язання професійних завдань соціально-педагогічної діяльності</p>	<p>питання для обговорення; робота з методиками</p>
5.	<p>Особливості роботи соціального педагога та психолога зі старшими дошкільниками та молодшими школярами</p>	<p>знати: методи діагностики та правила оформлення результатів перевірки готовності до навчання у школі; ефективні умови адаптації дитини до школи та мотивації навчання; особливості діяльності соціального педагога та психолога з подолання тривожності, агресивності та шкільних страхів у молодших школярів;</p> <p>уміти: обирати види і форми соціально-педагогічної діяльності адекватно розв'язуваній проблемі чи соціальному суб'єкту.</p>	<p>питання для обговорення; ситуаційні завдання</p>
6.	<p>Психологічна служба закладу загальної середньої освіти</p>	<p>знати: особливості вікового психологічного розвитку підлітків та старшокласників; професійного самовизначення школярів раннього юнацького віку; методи профілактики та соціально-педагогічної корекції учнів з девіантною поведінкою;</p> <p>володіти: технологіями профілактики та корекції девіантної поведінки підлітків; уміннями проведення профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.</p>	<p>тестові завдання; ситуативні завдання</p>

7.	Особливості роботи соціального педагога з батьками	знати: форми і методи консультативної та інформаційно-просвітницької роботи з батьками; основи формування психолого-педагогічної культури батьків; уміти: проводити заходи консультативного та інформаційно-просвітницького характеру; надавати допомогу з підвищення виховного потенціалу сім'ї; встановлювати взаємодію з батьками учнів.	питання для обговорення; опрацювати лекційний матеріал та питання, що виносяться на самостійне вивчення (передбачені в методичних рекомендаціях).
8.	Діяльність психологічної служби з дітьми та сім'ями, що потрапили в складні життєві обставини.	знати: механізми виявлення дітей/ сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах; особливості соціально-педагогічного супроводу дітей/ сімей, що перебувають в СЖО; уміти: визначати дітей/ сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах; налагоджувати взаємодію зі всіма службами та організаціями, причетними до надання допомоги дітям/ сім'ям в СЖО; здійснювати заходи з формування батьківської компетентності; проводити консультування дітей та їх батьків з питань покращення дитячо-батьківських взаємин;	питання для обговорення; робота з кейсами
9.	Особливості роботи соціального педагога з педагогічним колективом	знати: зміст та особливості професійної діяльності педагога; методи і форми консультативної та інформаційно-просвітницької роботи з педагогічним колективом; уміти: налагоджувати контакти з педагогами; проводити консультативні й просвітницькі заходи для педагогів, профілактику професійного вигорання педагогів; методи покращення психологічного клімату в педагогічному колективі, попередження конфліктних ситуацій.	питання для обговорення; презентації ситуаційні задачі
10.	Ефективна взаємодія соціального педагога та шкільного психолога в роботі з дітьми «групи ризику» в В ЗЗСО	знати: особливості дітей «групи ризику»; систему психолог-педагогічного супроводу учнів «групи ризику»; уміти: визначати дітей з відхиленнями в поведінці, форми і методи соціально-педагогічної	питання для обговорення; робота з методиками; ситуаційні задачі

		корекції поведінки дітей «групи ризику».	
11.	Шкільна служба порозуміння, як інноваційна технологія розв'язання конфліктів	знати і розуміти: сутність, цілі та завдання медіації, види та функції ШСП у соціально-педагогічній діяльності; уміти: організувати шкільну службу порозуміння та навчити її учасників методам та формам медіації; здійснювати керівництво діяльності ШСП.	тести, питання для обговорення, укладання глосарію
12.	Професійна діяльність соціального педагога в спеціальних школах-інтернатах	знати і розуміти: особливості дітей з фізіологічними та розумовими розладами; форми і методи соціально-педагогічного супроводу дітей в спеціальних школах; уміти визначати завдання і зміст діяльності з соціально-педагогічної підтримки дітей в спеціальних навчальних закладах; форми і методи допомоги в процесі соціалізації дітей з розладами.	питання для обговорення, робота у групах, практичні завдання
13.	Соціально-педагогічна діяльність в навчально-реабілітаційних центрах	знати: сутність та особливості соціально-педагогічної діяльності з вихованцями навчально-реабілітаційних центрів; теоретичні основи соціальної реабілітації; уміти: ефективно використовувати методи та засоби соціальної реабілітації; налагоджувати взаємодію з батьками дітей; проводити інформаційно-просвітницькі заходи для батьків з метою розуміння ними особливостей психічного розвитку їхніх дітей; покращення дитячо-батьківських відносин.	питання для обговорення, кейси, практичні завдання

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	20
Залік/	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Лекції																			
Семінарські заняття		2		2		2		4		4		4							18

Самостійна робота												12				12	
Індивідуальні завдання														20		20	
Залік															50	50	
Всього за тиждень		2		2		2		4		4		8		8	20	50	100

6. Ресурсне забезпечення

1. Бенера В. Психологічна служба в закладах освіти: практикум : навч. посіб. для вищих навчальних закладів. Тернопіль : ВАТ «ТВПК «Збруч»», 2008. 560 с.
2. Білик Н. Уведення технології медіації у роботу соціального педагога. Актуальні дослідження в соціальній сфері: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Одеса, 15 січня 2013 р. / гол. ред. В. В. Корнешук. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2013. С. 213–215.
3. Довідник нормативно-правових документів психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій системи освіти України [Електронний ресурс] / Упоряд.: Ю. Луценко, А. Обухівська, І. Луценко, Н.Сосновенко. К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. 475 с.
4. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : метод. рек. / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
5. Організація соціально-психологічного супроводу дітей, сімей, які постраждали внаслідок військових конфліктів / авт. кол.: Герило Г, Гніда Т., Корнієнко І, Луценко Ю.; заг. ред. Ю. Луценко. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 128 с.
6. Психологічна служба : підруч. /В.Панок (наук. ред.), А.Обухівська, В.Острова та ін. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с.
7. Психолого-педагогічна робота з дітьми, схильними до прояву девіантної, делінквентної поведінки (з досвіду роботи спеціалістів психологічної служби системи освіти /авт. кол.: О.Абухажар, Н.Акімова, В.Білецька та ін; упор.: В.Панок, Ю.Луценко. К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014.
8. Строяновська О. Психологічна служба в системі освіти : практикум з навчального курсу для практичних психологів : навч. посібн. К. : Каравелла, 2010. 176 с.
9. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : метод. рек. / автори-упор. В.Панок, З.Гаркавенко, О.Карагодіна, А. Шапошнікова. 2-е вид., стереотип.. К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 76 с.
10. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
11. Ткачук І. Психолого-педагогічний супровід особистісного і професійного самовизначення старшокласників, що опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок військових конфліктів : метод. рек. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 78 с.
12. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2017. 248 с.
13. Шкільна медіація: посібник для шкільних служб медіації /Автори-упорядники: Ольга Дацько, Валентина Боченкова, Валентина Якименко. Черкаси, 2019. URL:

https://www.schools-for-democracy.org/images/documents/358/shkilna_mediaciya_posibnyk_dlya_shkilnyh_sluzhb_mediacyi_ua.pdf

14. Туріщева Л. Організація психологічної служби школи. Харків: Основа, 2012. 111 с. (Серія «Психологічна служба школи»).

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kpspr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Тимків Лідія Степанівна
Контактна інформація викладача	+380667808036 lidia.tymkiv@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом

	<p>ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Невідповідна поведінка під час занять	<p>Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент має можливість отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно – Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p>